
Saksnr: 2024/9454-5
Saksbehandlar: Bjørnar Tjoflot

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for næring		24.04.2024
Fylkesutvalet		02.05.2024

Søknad om konsesjon for Hundsåna kraftverk i Sunnfjord og Askvoll kommunar**Forslag til innstilling**

1. Vestland fylkeskommune er positive til bygginga av Hundsåna kraftverk så lenge utbygginga ikkje er til hinder for fylkeskommunen sitt prosjekt for etablering av Heilevangtunellen.
2. Etablering av kraftanlegget må ikkje vere til hinder for fylkeskommunen sitt prosjekt for etablering av Heilevangtunellen. Eventuelle meirkostnadar som kjem som følgje av ekstra planlegging for vårt prosjekt, må dekkjast av Hywer. Vidare skal etablering av kraftanlegget ikkje hindre eller senke framdrifta for Heilevang-prosjektet.
3. Hywer må gå i dialog med prosjektgruppa for Heilevangtunellen vedrørende bruk av deponiområde og eventuelt inngå ein avtale. Her må det òg ligge føre ein framdriftsplan for Hywer sitt prosjekt, og informasjon om korleis Hywer tenkjer å løyse utfordringane under anleggsfasen og drift av anlegget etter at fylkesvegen er sanert.
4. Utover dette må også søkjast om løyve for kryssing av veg med røyr, etablering av avkøyrsløp og dispensasjon frå byggegrense. Desse søknaden vert handsama av vegforvaltningseininga i fylkeskommunen, og ikkje av prosjektgruppa.
5. Oppdatert data for vassførekomsten Hundsåna ligg i databasen Vann-nett, og tiltaket må vurderast etter vassforskrifta. Det er viktig med tilstrekkeleg minstevassføring for å sikre gode leveområde for ferskvassorganismar.

Samandrag

Hywer AS har søkt om konsesjon for bygging av Hundsåna kraftverk i Sunnfjord og Askvoll kommunar. NVE har sendt konsesjonssøknaden for tiltaket på høyring. Vestland fylkeskommune er ein viktig høyringsinstans i saka og vedtak i fylkesutvalet sendast som høyringsuttale til NVE.

Rune Haugsdal
fylkesdirektør

Bård Sandal
avdelingsdirektør
Næring, plan og innovasjon (NPI)

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Hywer AS har søkt om konsesjon etter vassressurslova og energilova til å byggje Hundsåna kraftverk i Hundsåna. Småkraftverket vil gje årleg kraftproduksjon på 9,4 GWh. Dette svarar til straumbruket til om lag 470 husstandar. Konsesjonssøknaden ligg på saka si nettside: <https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=8956&type=V>

NVE har sendt konsesjonssøknaden for tiltaket, som ligg i Sunnfjord og Askvoll kommunar, på høyring. Vestland fylkeskommune er ein viktig høyringsinstans i saka og vedtak i fylkesutvalet sendast som høyringsuttale til NVE.

Det er ikkje fyrste gong det har vore søkt om konsesjon for kraftutbygging i Hundsåna. NVE gav konsesjon til Nordkraft Vind og Småkraft AS for Hundsåna kraftverk i 2016. Der gav Sogn og Fjordane fylkeskommune følgjande høyringsuttale: «Hundsåna kraftverk, Askvoll og Førde. Fordelane ved prosjektet er vurdert til å vere større enn ulempene for allmenne og private interesser og fylkeskommunen rår til at det vert gitt løyve. Det må takast omsyn til ein framtidig vegtunnel i området.»

Samla vurdering og konklusjon som kom fram av saksframlegget den gongen var slik: «Hundsåna-prosjektet er ikkje spesielt godt sett ut frå ein økonomisk synsstad, men det har ein viktig tilleggsfunksjon ved at ferdsel langs fylkesvegen vil bli tryggare etter utbygging. Fylkesrådmannen meiner at interessene knytt til fossen som landskapselement, må vike til fordel for interessene knytt til tryggare ferdsel langs fylkesvegen. Fylkesrådmannen vil difor rå til at det vert gitt løyve til utbygging.»

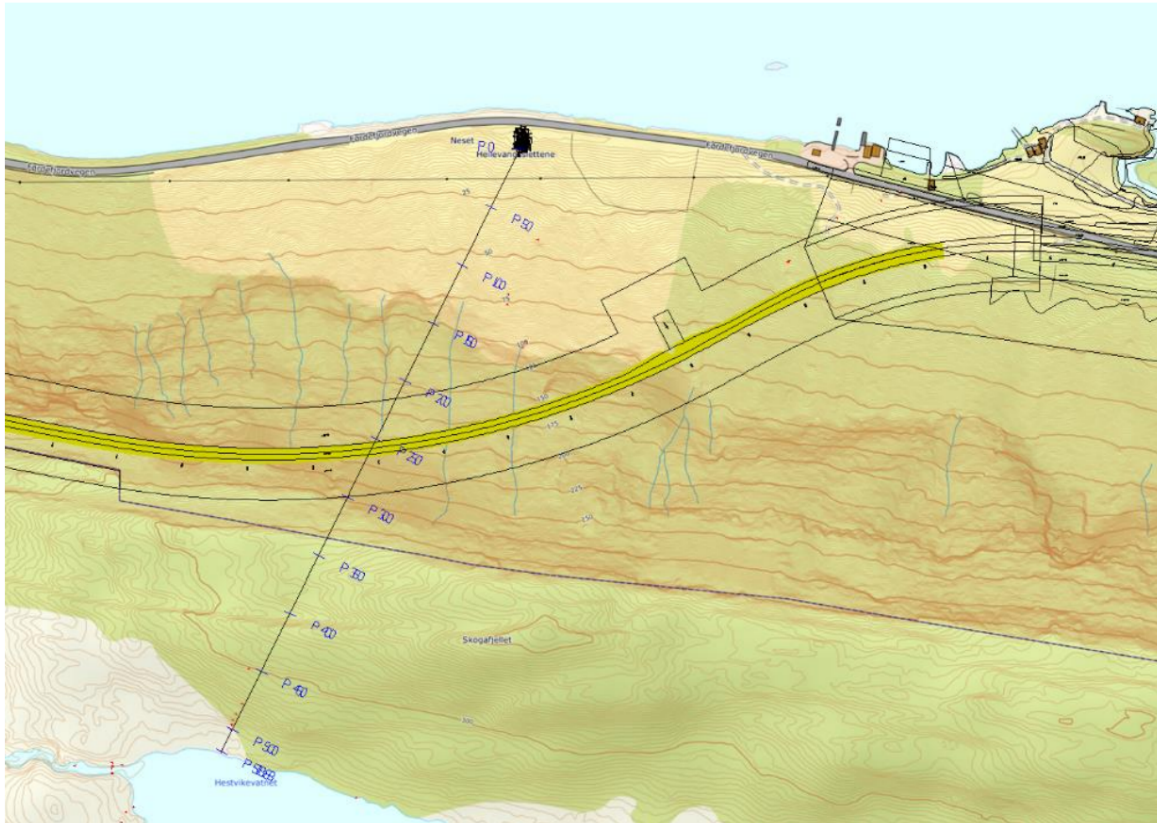
Det visast til at relativt stor slukeevne ville bidra til å redusere ulemper for fylkesvegen ved stor vassføring.

Konsesjonen frå 2016 gjekk ut sidan arbeida ikkje var set i gong innan juni 2021 og konsesjonær ikkje hadde søkt om utvida frist. No er det Hywer AS som søker om konsesjon, med følgjande endringar frå tiltaket som fekk konsesjon i 2016:

- Hestvikvatnet skal ikkje regulerast.
- Tiltaket planleggjast med bora vassveg frå kraftstasjon i dagen, ikkje kraftstasjon i fjell.

Skildring av tiltaket

Kraftverket er planlagt med inntak på 282 moh. og kraftstasjon på om lag 3 moh. Kraftverket vil utnytte eit brutto fall på 279 m med vassveg bora i tunnel med lengde 520 m fr kraftstasjonen til Hestvikvatnet. Det er planlagt å overføre noko vatn frå Blåfonna til Hestvikvatnet. Kraftstasjonen er planlagt bygd i dagen på eit flatare parti på Hellevangslettene nede ved Førdefjorden, rett ved fylkesveg 609. Nedbørsfeltet er målt til 4,5 km². Med installert effekt på 4,0 MW er utrekna middelproduksjon på 9,4 GWh. Utbyggingskostnadane for kraftverket er utrekna til 50 mill.kr. Noko som gir spesifikk utbyggingskostnad på 5,3 kr/kWh.

Figur 1: Planprofil av planlagt vassveg og kryss av planlagt vegtunnel (henta frå konsesjonssøknad).

Figur 2: Oversiktsbilde som viser overføring av vatn frå Blåfonna og plassering av terskeldam (henta frå konsesjonssøknad).

Søklar si vurdering av tiltaket

Søklar vurderer at konsekvensar for miljø, naturressursar og samfunn frå omsøkt kraftverksprosjekt i det store og heile er ubetydelege eller små. Tema naturmangfald, landskap og tap av inngrepsfrie naturområde har størst negativ konsekvens. Dei negative konsekvensane rundt naturmangfald og landskap relaterer i all hovudsak til redusert vassføring i Hundsåna. Det viktigaste avbøtande tiltaket for Hundsåna kraftverk, med tanke på både naturmangfald og landskapsoppleving, er slepp av tilstrekkeleg minstevassføring.

Verdien av fossen i Hundsåna som eit landskapselement og verdien av ein tryggare veg forbi fossen vart grundig vekta og vurdert av NVE i førre konsesjonsbehandling. Verdien av ein tryggare veg fell bort når denne vert lagt i tunnel. For å sikre at fossen i Hundsåna framleis skulle stå fram som eit landskapselement i sommarperioden, sette NVE krav om minstevasslepp på 100 l/s i sommarperioden. Det er søkt om tilsvarande minstevasslepp no. Om vinteren er minstevassleppet føreslått til 30 l/s. M.o.t. naturmangfald er behovet for å oppretthalde minstevassføring primært knytt til naturtypane elvevassmassar og fosseeng og -berg.

Vedtakskompetanse

Fylkesutvalet har vedtakskompetanse saka jf. fylkeskommunen sitt delegeringsreglement kap. 7. Høyingsuttale, kap. 22. Energilova og kap. 27. Vassresurslova.

Medverknad

Medverknadsorgana har ikkje vore involverte i saka.

Vurderingar og verknader

Fornybar energi

Hovudmålet i Regional plan for fornybar energi 2023-2035 (fornybarplanen) er at vi har energioverskot frå fornybare energikjelder og ei robust kraftforsyning som bidreg til grøn verdiskaping. I tillegg til dette har vi vedteke ein ambisjon om at Småkraftverk og er realisert og bidratt til auka vasskraftproduksjon i planperioden.

Fyrste retningslinje i fornybarplanen er at «Vestland er positive til bygging av ny fornybar energi der omsyn til miljø og andre arealinteresser er ivareteke.» I denne saka har fylkeskommunen arealinteresser knytt til prosjekt for etablering av Heilevangtunellen.

Næring

Fordelane ved tiltaket er først og fremst av økonomisk karakter for utbyggjar og eigarar og knytt til energiproduksjonen på om lag 9,4 GWh/år. Kraftverket vil bidra til lokalt og regionalt næringsgrunnlag og skatteinntekter.

I tillegg bidreg meir rein energiproduksjon ut på kraftnettet i Vestland til lågare kraftprisar.

Klima

Auka produksjon frå fornybare energikjelder bidreg til kutta klimagassutslepp i Vestland og Noreg.

Klimatilpassing og flaum

Relativt stor slukeevne i kraftverket gjer at ein tek bort store deler av flaumtoppane i Hundsåna. Dette er spesielt viktig for vegen langs fjorden.

Kulturminne og kulturmiljø

Ut frå våre arkiv kan vi ikkje sjå at det omsøkte tiltaket vil koma i konflikt med automatisk freda kulturminne eller andre verneverdige kulturminne. Potensial for funn vert vurdert som lågt.

Dersom det kjem fram eventuelle funn ved vidare planlegging og/eller gjennomføring av tiltaket har grunneigar/tiltakshavar plikt til straks å gje Vestland fylkeskommune melding, og alt arbeid stansast inntil rette forvaltingsmynde har vurdert/nærare dokumentert funnet, jf. Lov om kulturminne § 8, 2.ledd.

Fysisk aktivitet og inkludering

Retningsline 18 i fornybarplanen seiar at ein ved inngrep i eksponerte fossar og elvestrekningar skal stilla krav til minstevassføring som opprettheld landskapskarakteren og opplevingsverdien.

Vassmiljø og fisk

Hundsåna er bratt ned mot sjøen, så det går ikkje anadrom fisk opp i elva. I søknaden er det opplyst om at Hestvikvatnet og Hundsåna står fram som fisketomt, men at det er sett ut fisk ved fleire høve,

sist i 2016. Vi kjenner ikkje til om det er innlandsfisk i vassdraget i dag, men om utsettingane i 2016 var vellukka bør det vere fisk att frå utsettingane. Vassdraget har uansett verdi for andre ferskvassorganismar, slik at det er viktig med ei tilstrekkeleg minstevassføring for å sikre gode leveområde.

I konsesjonssøknaden kap. 2.6.7 står det at vassdraget ikkje er omtalt i gjeldande regional vassforvaltningsplan for Vestland for planperioden 2016-2021. Vi gjer merksame på at oppdatert data for enkeltvassdrag (vassførekomst) ligg i databasen Vann-nett. Hundsåna er ein eigen vassførekomst, 084-294-R Hundsåna, som er vurdert å ha god tilstand. Ved utbygging må det vurderast om denne tilstanden vert dårlegare, og om det i så fall er grunnlag for å gje unntak etter § 12 i vassforskrifta. Retningslinje 36 i fornybarplanen seier at Miljømål i vassdrag, fastset i regional plan for vassforvaltning, må ligge til grunn i vasskraftprosjekt i Vestland.

Infrastruktur og veg

Vestland fylkeskommune v/ Avdeling for infrastruktur og veg skal byggje ny tunnel på 2450 meter med ein profil på ni meter mellom Heilevang og Hestvika i høvesvis Sunnfjord og Askvoll kommune. Prosjektet er regulert i reguleringsplanen «Detaljregulering for Fv 609 Heilevang», planid. 2020001, og trådte i kraft den 24.05.2022.

Ifølgje konsesjonssøknaden til Hywer er det planlagt å etablere eit kraftanlegg ved og over Heilevangtunellen. Anlegget består mellom anna av kraftstasjon som skal etablerast ved dagens fylkesveg, der det skal gå røyr frå stasjonen på kotehøgde 3 og opp til vassinntaket på kotehøgde 282. Røyrret er 900 mm i diameter, ført gjennom i eit borehol på 1200 mm i diameter, og er 520 m langt. Avstand frå toppen av Heilevang-tunnelen og opp til røyrret er planlagt til å vere 74,4 m.

I konsesjonssøknaden er det lite informasjon om plan for framdrift og gjennomføring ved etablering av anlegget, samt plan for drift av anlegget. Ettersom Vestland fylkeskommune skal til med eit større utbyggingsprosjekt som går over fleire år, ønsker vi at vårt prosjekt ikkje vert hindra eller vert påført unødige ulemper som følgje av etablering av kraftanlegget. Med dette som bakteppe er det fleire forhold som må takast omsyn til.

Sanering og omklassifisering av fv. 609

Alle installasjonar som bru, rassikringstiltak, rekkverk og asfalt vert fjerna frå den gamle vegen. Det vil heller ikkje lengre vere drift og vedlikehald, så eventuell ras og flaum vert ikkje utbetra. Strekinga kan dermed ikkje nyttast som omkøyrings- og avlastningsveg ved til dømes arbeid i tunnel eller ved ulykker eller anna føremål.

Vi stiller spørsmål om prosjektet for kraftanlegget har teke inn over seg om dei har framkomme til kraftstasjonen for å utføre drift og vedlikehald av anlegget. Konsesjonssøknad nemnar at vegen blir tilbakeført slik at privat grunneigarar får tilkomst til sine eigedommar, men her må vi presisere at dette gjeld i hovudsak innafor det regulerte området, nær tunnelmunningane. Vegstrekingen i mellom vil ikkje lenger ha framkomme etter fylkeskommune har gjennomført saneringa.

Anleggsarbeidet

Etablering av kraftanlegget må ikkje kome i konflikt med arbeidet ved etablering av Heilevangtunellen eller sanering av gamlevegen. Fylkesvegen må stengjast under sprengingsarbeidet ved kraftstasjonen, og det kan komme til å vere eit hinder når fylkeskommunen er i full gang med tunnelarbeidet, særleg med tanke på anleggstrafikken mellom Heilevang og Hestvika. Det går ikkje tydeleg fram av konsesjonssøknaden kor stort sprengingsarbeidet er, om kor lang tid det tar og kor mange stengingar av fylkesvegen ein ser føre seg. Dette er informasjon som må vere avklart før ein søker om dispensasjon frå byggegrense og/eller eventuelle avtalar som vert inngått mellom desse to prosjekta.

Deponi

Det er estimert eit masseoverskot på 1000 m³ frå tunnelboring og etablering av anleggsplass/tunellpåhogg. Ifølgje søknaden skal overskotsmasser, som ikkje vert nytta til å dekke behova i prosjektet, bli plassert i eit permanent deponi i Hestvika. Søknaden viser til område i Hestvika for massedeponi som skal nyttast av Vestland fylkeskommune i samband med bygging av Heilevangtunnelen, der det er tillate å deponere opp til 170 000 m³.

Det står i konsesjonssøknaden at dette skal koordinerast med fylkeskommune sitt prosjekt for Heilevangtunnelen. Det er viktig at tiltakshavar opprettar dialog med Heilevang-prosjektet så tidleg som mogleg for å kunne koordinere arbeidet, slik at det ikkje vert til hinder eller kjem i konflikt med vårt prosjekt. Om det fører til ekstra planlegging for vårt prosjekt, må Hywer ta kostnadene dette medfører.

Borehol over den fylkeskommunale tunnelen

For Heilevangtunnelen er det regulert ein omsynssone på 30 meter over og til sidan, der det ikkje tillate med tiltak som kan skade Heilevangtunnelen som sprenging, pelearmering, holboring i og mot fjell, brønnboring eller fundamentering for påføring av tilleggslaster mot fjell, utan spesielt løyve frå tunneleigar, Vestland fylkeskommune, jf. føresegn 4.2. i reguleringsplanen.

Avstanden mellom boreholet til kraftanlegget og toppen av vegtunnelen er 74,4 meter, om ligg dermed utanfor omsynssona. Tiltaket krev dermed ingen løyve frå tunneleigar. Hywer er likevel ansvarleg for eventuell skader som skjer på vegtunnelen som følgje av etablering av borehol til vassrøyr.

Løyve etter veglova

Det er behov for mellombels areal på cirka 2 dekar i samband med etablering av stasjon og borerigg i det nedre prosjektområdet som vil ligge attmed fylkesvegen. Det permanente arealbehovet vil være cirka 0,5 dekar for avkøyrsl, kraftstasjon med utlaup, oppstillings- og parkeringsplassar. Sjølv kraftstasjon vil ha eit grunnareal på 80 m². Utløpet vil førast ut i Førdefjorden i ein kort, lukka utløpskanal eller nedgrave røyr, under fylkesvegen.

Avkøyrsl, etablering av stasjon og kryssing av fylkesveg krev løyve etter veglova. Følgjande forhold må det søkjast om:

- Nærføring av kablar
Etter veglova § 32 og § 57 skal ingen føre kablar, leidningar eller anna utstyr over-, under-, langs- eller nærare offentleg veg enn 3 meter frå vegkant utan løyve. Søknad om løyve til slike tiltak over, under eller langs fylkesveg skal i kvart høve sendast til Vestland fylkeskommunen via vår søknadsportal.
- Byggegrense til veg
Byggegrense til veg gjeld for alle byggverk som til dømes transformatorstasjonar, massedeponi, riggområder, oppstillingsplassar, røyrgate, mv. Der det ikkje er regulert byggegrense mot fylkesveg i ein reguleringsplan, gjeld byggegrense fastsett i veglova § 29 som er på 50 meter frå senterline av veg. For tiltak innanfor byggegrensa må det søkjast om dispensasjon frå byggegrense hjå Vestland fylkeskommune. Søknadsskjema finn de i Statens vegvesen sin søknadsportal.
- Avkøyrsl
Der det er behov for ny vegtilkomst langs fylkesvegar som ikkje er vist i reguleringsplan, utvida bruk av eksisterande avkøyrsl eller mellombels avkøyrsl, må det sendast søknad til Vestland fylkeskommune. Avkøyrsl må utformast i samsvar med handbok N100 Veg- og gateutforming. Det må søkjast om både den midlertidige og permanente avkøyrsla, og søknad sendast via Statens vegvesen sin søknadsportal for avkøyrsl.

Oppsummering

Etablering av kraftanlegget må ikkje vere til hinder for fylkeskommune sitt prosjekt for etablering av Heilevangtunnelen. Eventuelle meirkostnadar som kjem som følgje av ekstra planlegging for vårt prosjekt, må dekkjast av Hywer. Vidare skal etablering av kraftanlegget ikkje hindre eller senke framdrifta for Heilevang-prosjektet.

Hywer må gå i dialog med prosjektgruppa for Heilevangtunnelen vedrørande bruk av deponiområde og eventuelt inngå ein avtale. Her må det òg ligge føre ein framdriftsplan for Hywer sitt prosjekt, og informasjon om korleis Hywer tenkjer å løyse utfordringane under anleggsfasen og drift av anlegget etter at fylkesvegen er sanert.

Utover dette må også søkjast om løyve for kryssing av veg med røyr, etablering av avkøyrslø og dispensasjon frå byggegrense. Desse søknaden vert handsama av vegforvaltningseininga i fylkeskommunen, og ikkje av prosjektgruppa.

Administrative/økonomiske konsekvensar:

Tiltaket har størst potensiale for å påverke økonomien til fylkeskommunen direkte gjennom korleis det påverkar prosjektet vårt om å etablere Heilevangtunellen. Det er viktig med god dialog framover for å hindra auka kostnader.

Konklusjon

Dette er eit prosjekt fylkeskommunen har vore positive til i vedtak tidlegare i gamle Sogn og Fjordane fylkeskommune. Då var eit av argumenta for utbygging flaumdempinga kraftverket ville gje for fylkesvegen. No skal fylkesvegen sanerast etter ferdigstilt ny tunnel. Behovet for flaumdemping er då ikkje like avgjerande som i førre runde. Likevel har forståinga for behovet for ny fornybar kraft auka mykje dei siste åra. Difor er fylkesdirektøren positiv til bygginga av Hundsåna kraftverk så lenge utbygginga ikkje er til hinder for fylkeskommunen sitt prosjekt for etablering av Heilevangtunellen.

Det er viktig at etableringa av kraftanlegget ikkje vert til hinder for fylkeskommunen sitt prosjekt for etablering av Heilevangtunellen. Eventuelle meirkostnader som kjem som følgje av ekstra planlegging for vårt prosjekt, må dekkjast av Hywer. Vidare skal etablering av kraftanlegget ikkje hindre eller senke framdrifta for Heilevang-prosjektet.

Det er viktig at Hywer snarast går i dialog med prosjektgruppa for Heilevangtunellen vedrørande bruk av deponiområde og eventuelt inngå ein avtale. Her må det òg ligge føre ein framdriftsplan for Hywer sitt prosjekt, og informasjon om korleis Hywer tenkjer å løyse utfordringane under anleggsfasen og drift av anlegget etter at fylkesvegen er sanert.

M.o.t. vassmiljø må tiltaket vurderast etter vassforskrifta. Oppdatert data for vassførekomsten Hundsåna ligg i databasen Vann-nett. Det er viktig med tilstrekkeleg minstevassføring for å sikre gode leveområde for ferskvassorganisamar.